

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Παρουσίαση των εκδόσεων «Το 1821 και οι πρωταγωνιστές του» και
«Όψεις της καθημερινότητας στην επαναστατημένη Ελλάδα»,
στο πλαίσιο του Επετειακού Προγράμματος της Τράπεζας Πειραιώς
για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821**

Δύο μοναδικές στο είδος τους εκδόσεις, αφιερωμένες σε πρόσωπα και γεγονότα της εποχής της Επανάστασης του 1821, αντλώντας το υλικό τους από, εν πολλοίς, ανεξερεύνητες πρωτογενείς πηγές και πολύτιμα αρχαιακά τεκμήρια, παρουσίασε την 1^η Ιουνίου, η Τράπεζα Πειραιώς, σε ειδική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο χώρο του Ιστορικού Αρχείου του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), στο πλαίσιο των δράσεων του Επετειακού Προγράμματος της Τράπεζας «200 χρόνια Ελεύθεροι», για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821.

Η έκδοση «Όψεις της καθημερινότητας στην επαναστατημένη Ελλάδα» δημιουργήθηκε με βάση έρευνα πρωτογενών πηγών και αρχαιακών τεκμηρίων, υπό την καθοδήγηση και εποπτεία της αναπληρώτριας καθηγήτριας Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) κας Βάσως Σειρηνίδου, η οποία και παρουσίασε το έργο. Για την έκδοση αυτή μίλησε επίσης, η κα Μαρία Ευθυμίου, καθηγήτρια στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

Η έκδοση «Το 1821 και οι πρωταγωνιστές του» άντλησε το περιεχόμενό της από τον ανεκτίμητο θησαυρό γραπτών τεκμηρίων μνήμης που φυλάσσεται στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ). Για την έκδοση αυτή μίλησε η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια των ΓΑΚ κα Αμαλία Παππά που πραγματοποίησε την έρευνα και τη συγγραφή. Στην έκδοση αυτή αναφέρθηκε εκτενώς σε ομιλία του και ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού κ. Νίκος Κούκης.

Ανοίγοντας την εκδήλωση, ο Πρόεδρος Δ.Σ. της Τράπεζας Πειραιώς και του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς κ. Γιώργος Χαντζηνικολάου ανέφερε ότι με τις δυο αυτές εκδόσεις η Τράπεζα ολοκληρώνει το επετειακό της πρόγραμμα. Συγκεκριμένα : «Ένα πρόγραμμα» όπως είπε «που είχαμε τη χαρά και την τιμή να υλοποιήσουμε, σε συνεργασία με τους πλέον καταξιωμένους φορείς και προσωπικότητες της χώρας από τους χώρους της Επιστήμης, των Γραμμάτων και της Τέχνης. Και ταυτόχρονα είχαμε τη χαρά να δούμε πως έτυχε μεγάλης ανταπόκρισης με τρόπο που δικαίωσε τους στόχους και τις προσδοκίες μας». Ο Πρόεδρος της Τράπεζας τόνισε ότι «Ο εορτασμός της επετείου πραγματοποιήθηκε υπό τη βαριά σκιά της πανδημικής κρίσης και στη συνέχεια, ενός παράλογου, καταστροφικού και απάνθρωπου πολέμου που συνεχίζει να διεξάγεται στην καρδιά της Ευρώπης. Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους, η καθοριστική σημασία των μηνυμάτων, των πανανθρώπινων αξιών και της ιστορικής παρακαταθήκης του Αγώνα των Ελλήνων για την Ελευθερία, ξεπερνά τους συμβατικούς επετειακούς εορτασμούς, έχει διαχρονικότητα και παραμένει ένα ηθικό και πνευματικό σύμβολο, που εμπνέει και κινητοποιεί τις σύγχρονες κοινωνίες και τους ανθρώπους που αγωνίζονται ενάντια σε κάθε σκοταδισμό, οπισθοδρόμηση και προκλήσεις που θέτουν σε κίνδυνο το ίδιο το μέλλον μας. Η Τράπεζα Πειραιώς είναι ένας οργανισμός, που στρατηγικά έχει δεσμευτεί να είναι ενεργά και υπεύθυνα παρών, όχι μόνο στην οικονομική ζωή της χώρας, συμβάλλοντας στην αναπτυξιακή της προσπάθεια, αλλά παράλληλα, ενεργά παρών στο κοινωνικό γίγνεσθαι, δημιουργώντας ένα θετικό αποτύπωμα στην πνευματική και πολιτισμική ζωή του τόπου μας».

Στον χαιρετισμό του ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας κ. Χρήστος Μεγάλου αναφερόμενος στο επετειακό πρόγραμμα της Τράπεζας επεσήμανε πως «στο πλαίσιο του είχαμε τη χαρά και την τιμή να υποστηρίξουμε δράσεις που με έναυσμα αυτή την ιστορική επέτειο, δημιούργησαν σημαντικότατο πρωτογενές επιστημονικό έργο, έργα τέχνης και πολιτισμού, νέες σύγχρονες προσεγγίσεις σε μια σύνθετη για τον Ελληνισμό ιστορική περίοδο, ανανεωμένες ιδέες που ανατροφοδοτούν τον ιστορικό και κοινωνικό διάλογο που συνδέει άρρηκτα το παρόν και το μέλλον μας. Από την αρχή, βασική μας προτεραιότητα ήταν να συμβάλλουμε στην ευρύτερη διάδοση όλων όσων δημιουργήθηκαν με αφετηρία αυτό το επετειακό πρόγραμμα. Για αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει για μας και πιστεύω και για όλους όσοι συμπορεύτηκαν μαζί μας, το γεγονός ότι όλες οι επιλογές και οι δράσεις μας έγιναν με το βλέμμα στραμμένο στην κοινωνία και ιδιαίτερα στις νέες γενιές. Εκεί τοποθετούμε το επίκεντρο της ευθύνης μας και εκεί αξιολογούνται όλες οι δράσεις και οι πρωτοβουλίες μας. Οι επετειακές δράσεις της Τράπεζας Πειραιώς είναι ένα μέρος μόνο της ευρύτερης στρατηγικής μας δέσμευσης που είναι η ανάληψη της ευθύνης, που μας αναλογεί, απέναντι στη διαχρονική προσπάθεια της χώρας και της ελληνικής

κοινωνίας να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και να πορεύεται σταθερά προς ένα μέλλον ανάπτυξης με διακριτό θετικό ρόλο στον σύγχρονο κόσμο».

Μιλώντας για την έκδοση «Το 1821 και οι πρωταγωνιστές του» που είναι προϊόν της συνεργασίας της Τράπεζας Πειραιώς με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια των ΓΑΚ κα Αμαλία Παππά τόνισε πως «πρόκειται για μια έκδοση-αφιέρωμα σε μερικούς από εκείνους που η κοινή γνώμη, οι αφηγήσεις αυτοπτών μαρτύρων, οι Φιλέλληνες που βρέθηκαν στα πεδία των μαχών, αλλά και οι ίδιοι οι Έλληνες, αναγνώρισαν ως πρωταγωνιστές, ως σημαίνοντες, ως καθοριστικούς παράγοντες του Αγώνα για την Ανεξαρτησία. Η έκδοση εστιάζει σε πρόσωπα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, της προεπαναστατικής και της επαναστατικής περιόδου. 42 ψηφίδες, 42 τεκμήρια που συνδέονται με την προετοιμασία και την οργάνωση της Επανάστασης και τη Φιλική Εταιρεία, προκηρύξεις που ενσωματώνουν τις μεγάλες στιγμές της ελληνικής Ιστορίας, το χειρόγραφο της πρώτης εφημερίδας που τυπώθηκε και εκδόθηκε σε ελληνικό έδαφος, (στην Καλαμάτα) τον Αύγουστο του 1821 χειρόγραφες επιστολές με αυτόγραφες υπογραφές αγωνιστών και προκρίτων οι οποίες διατρέχουν κάθε χρόνο της επανάστασης (από το 1821 ως το 1828), έως την εγκύκλιο του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια προς τους Δημογέροντες των Επαρχιών μετά την αποδοχή της διακυβέρνησης της χώρας· τεκμήριο με το οποίο σηματοδοτείται στην έκδοση η περίοδος της Ανεξαρτησίας». Η κα Παππά επεσήμανε επίσης ότι τα γραπτά τεκμήρια της έκδοσης συνοδεύονται από χαρακτηριστικά έργα, με αναπαραστάσεις του Αγώνα και των πρωταγωνιστών του.

Αναφερόμενος στην έκδοση «Το 1821 και οι πρωταγωνιστές του» ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού κ. Νίκος Κούκης, επεσήμανε, μεταξύ άλλων, πως «είναι ένα δημιούργημα πατριωτικής ευαισθησίας, αποτέλεσμα συστηματικής μελέτης με εκπαιδευτικό προσανατολισμό και ανοίγει προοπτικές προσέγγισης του μεγάλου ιστορικού γεγονότος της Ελληνικής Επανάστασης με πρωτότυπο τρόπο. Η μελέτη των πηγών κεντρίζει το ενδιαφέρον μας να κατανοήσουμε σκέψεις και φόβους, αγωνίες, ανησυχίες, διαψεύσεις αλλά και στιγμές θριάμβου μέσα από τη ματιά της ιστορίας όπως αυτή τη βιώνουν οι άνθρωποι της εποχής. Η αισθητική του τόμου είναι εξαιρετική, άλλο ένα από τα στοιχεία τα οποία δικαιώνουν τη συνεργασία των Γενικών Αρχείων του Κράτους και της Τράπεζας Πειραιώς επ' ωφελεία της εθνικής μας συνείδησης και της ιστορικής αλήθειας».

Για την έκδοση «Όψεις της καθημερινότητας στην επαναστατημένη Ελλάδα» η αναπληρώτρια καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ κα Βάσω Σειρηνίδου, η οποία και επέπτευσε το ερευνητικό έργο, επεσήμανε πως «Δύο νέοι ερευνητές, ο Σάκης Δημητριάδης και ο Νίκος Ισχυρνιόγλου, αξιοποιώντας υλικό από το αρχείο του Υπουργείου Εσωτερικών, της αστυνομίας και από τα αρχεία της Παλιγγενεσίας, φωτίζουν δύο άγνωστες πτυχές της ιστορίας των χρόνων της Επανάστασης: τη λειτουργία της αγοράς στις πόλεις της επαναστατημένης Ελλάδας ο πρώτος, και τις εκδηλώσεις συλλογικής διαμαρτυρίας κατοίκων του ελληνικού χώρου προς τις επαναστατικές αρχές για ζητήματα που άπτονταν της υλικής τους διαβίωσης, ο δεύτερος. Η μελέτη του Σάκη Δημητριάδη περιγράφει τα πλήγματα που γνώρισε κατά την Επανάσταση η θεσμική και ιδεολογική βάση λειτουργίας της αγοράς, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στο παρελθόν, και τους ποικίλους τρόπους με τους οποίους η επαναστατική

κυβέρνηση ανταποκρίθηκε στο επιτακτικό αίτημα του εφοδιασμού των πόλεων με τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης. Στη μελέτη του Νίκου Ισχυρνιόγλου η οπτική αντιστρέφεται. Εδώ η έμφαση βρίσκεται στο μεγάλο πλήθος των ανδρών και γυναικών που δεν συμμετείχαν στο πλέγμα της εξουσίας, αλλά αποτελούσαν το παραγωγικό, φορολογικό και πολεμικό δυναμικό της επαναστατημένης κοινωνίας, και στον τρόπο που παρενέβαιναν ως δρώντα υποκείμενα στην κεντρική πολιτική σκηνή».

Με ενθουσιασμό για την ερευνητική δουλειά πάνω στην οποία στηρίχθηκε η έκδοση αυτή, μίλησε η κα Μαρία Ευθυμίου, καθηγήτρια στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Όπως είπε η κα Ευθυμίου «Κατά την επανάσταση δοκιμάστηκε το παλιό με το νέο. Τα δεδομένα λειτουργίας της Οθωμανικής περιόδου, η σχετική ασφάλεια που αυτή, ως δοκιμασμένο πολιτικό σύστημα, παρείχε, ανατράπηκαν από τον πόλεμο, την ανασφάλεια που αυτός έφερνε, και από τους νεοπαγείς θεσμούς του επαναστατημένου έθνους. Περιφερόμενοι ληστρικοί ένοπλοι, εσωτερικοί μετανάστες από τα δεινά του πολέμου, ελλείψεις σε είδη ανάγκης απαιτούσαν άμεσες λύσεις, και επέμβαση. Αυτό είναι το πλαίσιο και οι πραγματικότητες, που διερευνά η παρούσα έκδοση στη βάση των αρχείων του Αγώνα».

Η εκδήλωση έκλεισε με μουσική παράσταση με δημοτικά τραγούδια της Ελληνικής Επανάστασης την οποία επιμελήθηκε και παρουσίασε ο καθηγητής Εθνομουσικολογίας του ΕΚΠΑ κ. Λάμπρος Λιάβας και οι μουσικοί συνεργάτες του.

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2022